

RENKLERİN ETKİLERİ

Mekan içindeki konumlarına göre değişiktir.

	Üstten	Yandan	Alttan
TURUNCU	Koruyucu, himaye edici	Sıcak, cana yakın	Yakıcı
KAHVERENGİ	Ağır, örtücü	Toprak gibi kuşatıcı	Yersel toprağımsı, emniyetli
AÇIK MAVİ	Hafif, göksel, uçma hissi	Soğuk, Uzaklaştırıcı, harekete geçirici	Düz, pürüzsüz
SARI	Hafif, açık, neşeli	Teşvik, tahrik edici, uyarıcı	Ayaklandırıcı, zıplama hissi

SICAK-AÇIK RENKLER

Üst : Fikri çalışmayı hızlandırıcı

Yan : Aktiflik verici, yakınlık hissetme

Alt : Kolaylaştırıcı, Hafifletici

SICAK - KOYU RENKLER

Üs : Kavrayıcı, örtücü, ağır,

Yan : Kavrayıcı, çevreleyici, enerji dolu, saran, kuşatan

Alt : Yürüme ve basma, emniyetli, yersel, sağlam

SOĞUK - AÇIK RENKLER

Üs t: Yükseklik, aydınlatıcı

Yan : Soğuk, uzaklaştırıcı

Alt : Koşmayı teşvik edici

SOĞUK - KOYU RENKLER

Üst : Tehdit edici, kaygı uyandırıcı

Yan : Soğuk, hüzünlü

Alt : Hareketleri ağırlaştırıcı, yere çekim

Sıcak ve koyu - sıcak: Renklere sahip elemanlar, ön plana çıkarlar.

Soğuk ve Açık - soğuk: Renkler ise geri planda kalırlar.

DEĞER (VALUE) : Bir rengin açıklık veya koyuluk derecesini gösterir. Açık mavi ile koyu mavi arasında ton farkı vardır. Siyahtan beyaza doğru gri tonlarını gösteren 10 kademeli bir ton çubuğunda en parlak, ışıklı rek beyaz en koyu ışıksız renk ise siyahtır. Renklerin değerini siyah ve beyaz ilavesiyle değiştirmek mümkündür.

YOĞUNLUK (DOYUM DERECEŚİ) : Rengin doyum kalitesi ya da şiddetinin ölçüsüdür. Spektrumdaki renklerin doyum kalitesi en üst düzeydedir.

SARI - YEŞİL

Tevazu

YEŞİL

Pasif

SARI - YEŞİL

Tevazu

SARI

Hafif

SARI

Hafif

TURUNCU

Alçak

KIRMIZI

Aktif

TURUNCU

Alçak

SICAK - SOĞUK RENKLER

MAVİ

Soğuk

MOR

Ağır

EFLATUN

Yücelik

RENK SPEKTRUMU

RENKLERİN PSİKOLOJİK ÖZELLİKLERİ : Ateşin sarı - kırmızı rengi sıcak renk çağrışımını; buzun mavi - yeşil rengi soğuk renk çağrışımını oluşturması, rengin sıcakve soğuk renkler olarak ikiye ayrılmasına neden olmaktadır.

SICAK RENKLER : Kırmızı, sarı, turuncu

SOĞUK RENKLER : Yeşil, mor, mavi

Ara renklerden mor ve yeşil kendilerini oluşturan sıcak vesoğuk renklerin miktarına bağlı olarak değişir. Kesin bir sınır koymak mümkün değildir.

Renk, görsel olarak algılanan, bir çok duygusal etkinliğe sahip olan ve estetik amaçlara hizmet veren bir elemandır.

Rengin yapısal niteliklerine bağlı olarak duygusal etkinlikleri aŐađıda özetlenmektedir.

1- Renk kullanıldığı mekanı etkilemektedir. Örneđin bir mekanda parlak renklerin yoğun olarak kullanılması heyecan ve neşeli bir etki yaratırken; sakin ve pastel tondaki renkler dinlendirici bir etki yaratmaktadır.

2- Mekana birlik ya da çeşitlilik kazandırır. Sıcak veya soğuk grup içindeki benzer renk düzeni veya tek renkten oluşan bir düzen birlik duygusuna katkıda bulunurken; farklı renklerden oluşan bir düzen çeşitlilik duygusu vermektedir.

3- Malzemenin **öz - niteliđini** ifade eder

4- Renk formu belirler. Bir çizgi, iki boyutlu bir yüzey ya da üç boyutlu bir hacim, çevresiyle, geri planıyla karşıt renklerin kullanımıyla belirlenmektedir.

5- Oranları etkiler, yatay çizgilerde zıt renklerin kullanımı genişlik duygusunu, düşey doğrultularda kullanımı ise yükseklik duygusunu uyandırmaktadır.

6- Ölçeği ortaya çıkartır, belli eder. Tek renkli elemanlardan oluşan bir yapının ölçeğini uzaktan belirlemek güçtür, ancak yapı elemanları zıt renklere sahip ise ölçeği uzaktan daha kolay anlaşılacaktır.

7- Ağırlık duygusu oluşturur. Koyu renkli elemanlar ağır, açık renkli elmanlar ise daha hafif görünmektedir.

RENKLERİN ALGILANAN ETKİLERİ / ANLAMI

MAVİ : Koyu tonlarda ya da yoğun olarak kullanıldığında moral bozan, kasvet veren bir etki, açık tonlarda kullanıldığında veya beyazla karıştırıldığında yatıştırıcı ve güven veren bir etki yaratmaktadır.

Mavi sindirmeyi ve korumayı sembolize eder.

YEŞİL:Kullanıldığı mekanda sakin, barışçıl, hassas, yumuşak bir etki yaratmaktadır. Neşe ve sükuneti ifade etmektedir.

SARI : Kullanıldığı mekanda uyaran, neşelendiren, dikkat çeken bir etki yaratmaktadır. genişlemeyi, iletişimi ifade etmektedir.

KIRMIZI : Kullanıldığı mekanda heyecanlandırıcı, uyarıcı bir etki yaratır. Beyazla karıştırıldığında cana yakın bir etki uyandırmaktadır. Kırmızı enerji ve gücü ifade eder.

PEMBE : Küçük alanlarda kullanıldığında zenginliği ve önemi vurgular, geniş alanlarda ise rahatsız edici bir etki yaratmaktadır.

KAHVERENGİ : Kullanıldığı mekanda mutsuz, kederli ve melankolik bir etki yaratmaktadır. Ancak sarı veya beyazla birleştirildiğinde dinlendirici ve rahatlatıcı bir etki yaratmaktadır.

GRİ : Maviye doğru giden tonlarda kullanıldığında kasvetli, beyaza doğru giden tonlarda kullanıldığında ise huzurlu bir etki yaratmaktadır.

BEYAZ : Kullanıldığı bir mekanda güneş ışığını yansıtıyorsa uyarıcı, neşeli bir etki yaratmaktadır.

Her ögede olduğu gibi renk ögesinde de doğanın verileri çok zengindir. Doğadaki zengin renk armonileri de çeşitli zıtlıklar içerirler. Doğada serbest bir düzen içerisinde bulunan renkler kendi yerlerini alırlar. Sanatçı ise bu renk yaklaşımlarını kişisel anlatım istekleri doğrultusunda düzenleyerek yorumlar. Renkler bir araya geldiklerinde bir değer kazanırlar

veya kazandırır. Renk ilişkileri ya bir uygunluk ya da zıtlık çerçevesi içersinde oluşur. Renk uygunlukları armoniyi teşkil eder. Genel olarak etkili, güzel, anlaşılır armoniler renk zıtlıklarına dayanırlar. Bir düzenlemede renk armonileri, genel olarak zıt renklerin birliğinden doğan renk uyumlarıdır.

RENK

Ekşi : **Hava prensibi** = Sarı - Limon - Turunçgiller

Tuzlu : **Su prensibi** = Yeşil, yeşil - mavi - lahana, pırasa

Tatlı : **Ateş prensibi** = Kırmızı, pembeye kadar - elma

Acı : **Yer prensibi** = Derin maviden viyolete kadar - patlıcan

(Newton, Cheval (Şevral)-, Helmholtz (Helmaz)-,Empresyonistler renk üzerine araştırma yapmışlardır.)

Işınların tümünü alan bir yüzey hepsini olduğu gibi yansıtırsa söz konusu yüzey beyazdır. Siyah cisimler ise gelen ışığın hepsini yutar. Kırmızı cismin bu rengi, kırmızı hariç bütün ışınları yutarak alıkoymasından kaynaklanır. Eğer bütün ışınlar eşit oranda yutulursa cisim gri gözüktür. Şu halde renk maddenin ışık üzerine etkiye tarzından başka birşey değildir ve Tundall' ın ifadesine göre ışığın uğradığı işlemin sonucudur. (Dalga boyu en kısa kırmızı, en uzun mor dur.)

Bu güne kadar yapılan uygulamalar üç anlayışı ortaya koymuştur. Bunlar; Işık - gölgeci, Renkçi ışık gölgeci ve renkçi anlayışlardır. İzlenimcilere kadar ki ışık - gölgeci anlayıştaki ışık - gölge, koyu - açık olarak düşünüldüğünden koyu - açık kontrastlarına elverişli olmayan renk, içersine grileri alarak renklilik özelliğini kaybeder. Işık ve gölge ayrı ayrı renklerle değil rengin en koyusundan en açığına kadar değişik değerlerle gerçekleştirilmiştir. Bunlara bakıldığında ilk izlenim zaten renk değil koyu ve açıktır. Işık - gölgeci anlayışın bir çok uygulamalarında ışığın sarı - turuncu gölgenin koyulaştırılmış sarı - turuncu ile gerçekleştirildiği görülür. Koyu; açığa, hafifletilmiş bir geçiş ile bağlanır. Yalnız, izlenimciler ışık - gölge uygulamalarında güneş tayfindaki renkleri seçtiler.(Mor, lacivert, mavi, yeşil, sarı, turuncu, kırmızı) Işıktaki ayrı, gölgede ayrı renk uyguladılar. Genel olarak gölgede mavi, yeşil - mor gibi soğuk tonları, ışıklarda turuncu,sarı gibi renkleri kullandılar. Geçişlerde ise ya sarı - mor ya da kırmızı , yeşil araçlarını seçtiler. O halde renkçi ışık gölgeci anlayışta ışık ve gölge, ilkinde olduğu gibi koyu - açık kontrastlarıyla değil, renk kontrastlarıyla oluşmaktadır. Renk kontrastları, koyu - açık kontrastlarını kabul etmez. Bunun içindir ki renkçi ışık gölgeciler, resimlerinde renk ilişkilerine dayanan bir evren ortaya koyarlar.